

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
з організації самостійної роботи студентів
з дисципліни

«ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ В
ЕКОЛОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
І СТАЛИЙ РОЗВИТОК»

*(для студентів 3 курсу денної форми навчання
напрямку підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього
середовища та збалансоване природокористування»)*

Харків
ХНАМГ
2011

Методичні вказівки з організації самостійної роботи студентів з дисципліни «Організація управління в екологічній діяльності і сталий розвиток» (для студентів 3 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування») / Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад.: Н. О. Телюра. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 9 с.

Укладач: Н. О. Телюра

Рецензент: д.т.н., проф. Ф. В. Стольберг

Рекомендовано кафедрою інженерної екології міст,
протокол № 6 від 14.12.2009 р.

1. Мета, предмет і місце дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Організація управління в екологічній діяльності і сталий розвиток» – дати майбутньому спеціалісту-екологу на основі теорії управління цілісну уяву про систему державного управління в екології, на локальному, регіональному, державному, і на міжнародному рівнях, з урахуванням програми сталого розвитку всіх рівнів.

Предметом вивчення в дисципліні є інструменти та механізми управління природоохоронною діяльністю на національному рівні та у світовій практиці, програми сталого розвитку всіх рівнів, соціальні компоненти і індикатори сталого розвитку.

2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1. Організація управління в екологічній діяльності і сталий розвиток (3 / 108)

ЗМ 1.1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ І СТАЛИЙ РОЗВИТОК

1. Предмет, цілі і методи управління. Класифікація цілей. Класифікація методів.

2. Принципи та функції управління. Типи класифікацій функцій управління. Кадри управління. Їх класифікація та вимоги до них. Апарат та компетенція управління.

3. Сталий розвиток. Соціальні аспекти сталого розвитку. Програми сталого розвитку. Соціальні компоненти і індикатори сталого розвитку.

ЗМ 1.2. ДЕРЖАВНИЙ КОНТРОЛЬ І РЕГУЛЮВАННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

1. Контроль управління якістю природного середовища.

2. Завдання та організація контрольних служб охорони навколишнього середовища на обласному рівні в Україні. Контроль за дотриманням норм і правил

раціонального природокористування різними організаціями, установами, юридичними та фізичними особами незалежно від підпорядкування.

3. Система спостережень та структура системи спостережень за станом навколишнього середовища України.

ЗМ 1.3. АДМІНІСТРАТИВНІ І ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ДОВКІЛЛЯМ

1. Поняття та перелік функцій державного управління у сфері екології.
2. Види адміністративного впливу на природокористувача.
3. Види економічного впливу на природо користувача.

3. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи

Таблиця 1 – Розподіл обсягу навчальної роботи студента (денна форма навчання)

Призначення: підготовка спеціалістів	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 3. Модулів – 1. Змістових модулів – 3. Загальна кількість годин – 108.	Напрямок підготовки: 6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». Освітньо-кваліфікаційний рівень: Бакалавр.	Статус дисципліни – нормативна. Рік підготовки: 3-й. Семестр: 5-й. Лекції – 18 год. Практичні – 18 год. Лабораторні – не передбачені. Самостійна робота – 72 год. Вид контролю: 5 семестр – залік.

Таблиця 2 – Структура навчальної дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр(и)	Години									Іспити (семестри)	Заліки (семестри)
			Всього кедити/години	Аудиторні	У тому числі			Самостійна робота	У тому числі				
					Лекції	Практичні, семінари	Лаборатрні		Кон. робота	КП/КР	РГР		
Денна	3	5	3/108	36	18	18	–	72	–	–	–	–	5

Таблиця 3 – Розподіл часу за модулями і змістовими модулями для студентів денної форми навчання

Модулі (семестри) та змістові модулі	Всього, кредит / годин	Форми навчальної роботи			
		Лекц.	Сем., Пр.	Лаб.	СРС
Модуль 1. Організація управління в екологічній діяльності і сталий розвиток	3 / 108	18	18		72
ЗМ 1.1. Теоретичні основи управління і сталий розвиток	1 / 36	6	6		24
ЗМ 1.2. Державний контроль і регулювання природокористування	1 / 36	6	6		24
ЗМ 1.3. Адміністративні і економічні інструменти управління довкіллям	1 / 36	6	6		24

4. Самостійна робота студентів

Для опанування матеріалу та підвищення рівня знань передбачена самостійна робота в обсязі: 72 години.

В якості основних видів самостійної роботи студентів передбачено: вивчення конспекту лекцій згідно з модульною системою, підготовка до практичних занять, підготовка до поточного та підсумкового контролю.

5. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни.

Перевірку й оцінювання знань студентів викладач проводить у наступних формах:

1. Оцінювання роботи студентів у процесі практичних занять.
2. Оцінювання засвоєння питань, винесених для самостійного вивчення.
3. Проведення поточного контролю.
4. Проведення підсумкового письмового заліку.

Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної форми навчання наведено в табл. 4.

Таблиця 4 – Засоби контролю та структура залікового кредиту для студентів денної форми навчання

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні роботи тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1. Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1. Тестова робота	30
ЗМ 1.2. Тестова робота	30
ЗМ 1.3. Тестова робота	40
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	Залік
- за результатами поточного контролю	
- за результатами підсумкового контролю	
Всього за модулем 1	100%

Порядок поточного оцінювання знань студентів

Поточне оцінювання здійснюється під час проведення практичних занять.

Об'єктами поточного контролю є:

1. Активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни; відвідування занять;
2. Виконання та готовність до практичних робіт;
3. Самостійне вивчення питань курсу;
4. Успішність виконання поточного контролю (тестової роботи);
5. Виконання поточного контролю.

Проведення поточного контролю

Поточний контроль (тестування) здійснюється та оцінюється за питаннями, які винесено на лекційні заняття, самостійну роботу і практичні заняття. Поточний контроль проводять у письмовій формі після того, як розглянуто увесь теоретичний матеріал та виконані практичні, самостійні завдання в межах кожної теми змістового модуля. Поточний контроль за змістовим модулем приводиться у вигляді тестового завдання. У відповідності до програми навчальної дисципліни контрольні питання у вигляді тесту проводять на останньому практичному занятті відповідного змістового модулю.

Проведення підсумкового заліку з Модулю 1

Умовою отримання заліку для денної форми навчання є:

- сума накопичених балів, за результатами поточного контролю, за трьома змістовими модулями, яка повинна бути не менша, ніж 51% загальної кількості балів з дисципліни (за внутрішнім вузівським рейтингом або системою ESTC);
- або залік проводять за результатами підсумкового тестування.

Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють в національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ESTC згідно з методикою перекладу показників успішності знань студентів Академії в систему оцінювання за шкалою ESTC табл. 5.

Таблиця 5 – Шкала перерахунку оцінок результатів навчання в різних системах оцінювання

Система оцінювання	Шкала оцінювання						
Внутрішній вузівський рейтинг, %	100-91	90-71		70-51		50-0	
Національна 4-бальна і в системі ESTC	5 відмінно A	4 добре B, C		3 задовільно D, E		2 незадовільно FX, F	
Внутрішній вузівський рейтинг у системі ESTC, %	100-91	90-81	80-71	70-61	60-51	50-26	25-0
Національна 7-бальна і в системі ESTC	відмінно A	дуже добре B	добре C	задовільно D	достатньо E	незадовільно FX*	незадовільно F**
ESTC, % студентів	A 10	B 25	C 30	D 25	E 10	FX*	F**
							Не враховується

* з можливістю повторного складання;

** з обов'язковим повторним курсом.

6. Інформаційно-методичне забезпечення

Таблиця 6 – Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	ЗМ, де застосовується
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)	
1. Богаров М. К. Наука управления: новый подход. – М.: Знание, 1990. – 64 с.	1-3
2. Водачек Л., Вадачкова О. Стратегия управления инновациями на предприятии: Пер. со словацкого. – М.: Экономика, 1989. – 167 с.	3
3. Екологічне управління: Підручник / В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський та ін. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.	1-3
4. Збірник методичних рекомендацій про державний контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства. – Чернівці: Зелена Буковина. 1996. – 248 с.	2
5. Модернізація виробництва: системно-екологічний підхід: Посібник з екологічного менеджменту / Шевчук В. Я., Саталкін Ю. М., Навроцький В. М. та ін. – К.: СИМВОЛ-Т, 1997. – 245 с.	3
6. Организация управления в условиях рыночных отношений: Учебно-методическое пособие. – К.: МЗУУП, 1993. – 28 с.	1-3
7. Экология города: Учебник. – К.: Либра, 2000. – 464 с.	1
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)	
1. Збірник методичних рекомендацій про державний контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства. – Чернівці: Зелена Буковина. 1996. – 248 с.	1-3
2. Законодавство України про участь громадян і їх об'єднань в охороні навколишнього середовища. Збірник / Видання друге, доповнене. – Київ, 2002. – 168 с.	2
3. Екологія і закон: Екологічне законодавство України. У 2-х кн. / Під ред. В. І. Андрейцев. – К.: Юрніком інтер, 1997.	2

3. Методичне забезпечення (реєстр методичних вказівок, інструкцій до лабораторних робіт, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)	
1. Борисова О. Б., Телюра Н. О. Збірка ситуативних прикладів з екологічної політики. Ухвалено на засіданні кафедри ІЕМ, ХДАМГ, протокол № 10 від 21.06.2002 р.	1
2. Покоłodна М. М., Телюра Н. О. та ін. Екологічне право в малюнках і схемах для всіх.	2
3. Джураєва О. С., Телюра Н. О., Малишева І. І., Покоłodна М. М. Демонстраційно-інформаційні матеріали впровадження зеленого бізнесу. Модуль V: Навчально-методичний посібник. – Х.: «Константа», 2006. – 28 с.	3
4. Відео/аудіо матеріал з 10 тематичних відеороликів на CD, про приклади зеленого бізнесу.	3

Навчальне видання

Методичні вказівки
з організації самостійної роботи студентів
з дисципліни

«Організація управління в екологічній діяльності і сталий розвиток»

(для студентів 3 курсу денної форми навчання напрямку підготовки
6.040106 «Екологія, охорона навколишнього середовища
та збалансоване природокористування»)

Укладач **ТЕЛЮРА** Наталія Олександрівна

Редактор *М. З. Аляб'єв*

Комп'ютерне верстання *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2010, поз. 58 М

Підп. до друку 16.03.2010 р.	Формат 60×84/16
Друк на ризографі.	Ум.-друк. арк. 0,5
Зам. №	Тираж 50 пр.

Видавець і виготовлювач:
Харківська національна академія міського господарства,
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@ksame.kharkov.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 4064 від 12.05.2011 р.